

Erkende Instanties & Vereniging levensbeschouwelijke vakken

3. ILC – interlevensbeschouwelijke samenwerking (#9)

- 3.1. hoe universeel toepasbaar zijn de ILC en ILC-groeilijnen? (komen deze in alle LBV tot hun recht?)
- 3.2. waarom of op welke basis bestaat er een nauwere samenwerkingsmogelijkheid met [Axcent vzw](#)? (zie pag. 21 van het verslag)
- 3.3. liggen bepaalde thema's moeilijker of gevoeliger bij ILC? Worden er thema's vermeden?
- 3.4. in coronatijden: hoe gaan wij de oneigenlijke inschaling van ILC-projecten (voornamelijk in het basisonderwijs) verder opvolgen? Hoe zit dat? (zie pag. 24 van het verslag)
- 3.5. blijft de lijn of het verband met de eigen levensbeschouwing voldoende aanwezig? (wanneer binnen de ILC wordt ingegaan op gevoelens, de levensbeschouwelijke reflectie op emoties en identiteitsontwikkeling...)
- 3.6. terugblikkend op 10 jaar ILC, wat is de evaluatie? Leidt ILC tot meer en een betere dialoog? Is opgelegde dialoog ook een waarachtige dialoog?
- 3.7. hoe motiveer je leerlingen om x-aantal lestijden met elkaar in dialoog te treden?
- 3.8. verzetten ouders zich niet tegen het bezoek aan geloofshuizen van een andere levensbeschouwing? Zijn de extramurale bezoeken, vanuit praktisch oogpunt, wel de beste aanpak van ILC (tijdsintensief, weegt op de schoolorganisatie, extra planlast etc.)?
- 3.9. Komt het vaak voor dat leerkrachten LBV niet willen participeren aan ILC? Hoe gaan we hiermee om?

3.1. hoe universeel toepasbaar zijn de ILC en ILC-groeilijnen? (komen deze in alle LBV tot hun recht?)

De groeilijnen werden ontwikkeld in de schoot van een autonome vzw, ILCoS [voorheen vzw Nascholingsinstituut]. In dat verband vormen ze een inspiratiebron voor leraars LBV die hier beroep op willen doen. Zij maken geen deel uit van de leerplannen LBV.

De ILC werden ontwikkeld voor het officieel/openbaar onderwijs. De ILC maken nu deel uit van alle leerplannen van alle LBV. Sinds 2015 is er een inspanningsverplichting m.b.t. de ILC.

Al komen de ILC vaak in het eigen vak aan bod, het zijn vooral de ILC-projecten waarin, in alle (op school aanwezige) LBV-vakken via een gezamenlijk traject, de competenties tot hun recht komen. De voorbereiding en nabespreking van elk ILC-project, dat op zich al 6-10 lesuren inneemt, gebeurt in de eigen levensbeschouwelijke klasgroep.

Dit alles gebeurt in de geest van de 'drietrapsvorm': (1) de eigen kijk (op het gekozen thema) verhelderen; (2) de werkelijke ontmoeting of dialoog; (3) verrijking van de eigen kijk, als gevolg hiervan nabespreken.

3.2. waarom of op welke basis bestaat er een nauwere samenwerkingsmogelijkheid met [Axcent vzw](#)? (zie pag. 21 van het verslag)

Er bestaan samenwerkingsverbanden met ILCoS, Axcent, netwerk voor islamexperten, EduC8, ... op vrijwillige basis; wanneer leerkrachten of scholen willen samenwerken, kunnen ze zelf samenwerkingsverbanden aangaan.

Er is sprake van een nauwere samenwerking met Axcent omdat de vereniging ervaring en expertise heeft opgebouwd met jongeren in Brussel, buiten de schoolcontext, waardoor ze soms dichterbij komen bij de leefwereld van de leerlingen die als vertrekpunt enorm relevant is voor het interlevensbeschouwelijk onderwijs.

3.3. liggen bepaalde thema's moeilijker of gevoeliger bij ILC? Worden er thema's vermeden?

Omdat elke LBV wel een thema heeft dat een belangrijk onderdeel is van/voor die LBV, komen in principe alle thema's aan bod. De verschillende LBV houden elkaar in evenwicht. We zouden zelfs kunnen stellen dat de aanwezigheid van de diverse LBV elke LBV 'dwingt' tot samenwerken en het ter sprake brengen van alle mogelijke - ook heikele - thema's, op voorwaarde dat deze interlevensbeschouwelijk en niet louter interreligieus zijn.

3.4. in coronatijden: hoe gaan wij de oneigenlijke inschaling van ILC-projecten (voornamelijk in het basisonderwijs) verder opvolgen? Hoe zit dat? (zie pag. 24 van het verslag)

Er zijn geen coronamaatregelen meer, deze vraag is minder actueel.

We gaan via gezamenlijke inspectiebezoeken (de zogenaamde DODO-bezoeken: inspecteurs-adviseurs van verschillende LBV samen op inspectiebezoek) steeds ook met de betrokken directie in gesprek hierover. We bespreken dit met de leerkrachten op studiedagen. We brengen dit ter sprake tijdens een overleg met codi's van scholengroepen die op hun beurt hun directies informeren. We verwijzen naar het advies van de commissie LBV ([nota hotelklassen](#)) als mogelijk alternatief bij afwezigheid van een leraar LBV.

3.5. blijft de lijn of het verband met de eigen levensbeschouwing voldoende aanwezig? (wanneer binnen de ILC wordt ingegaan op gevoelens, de levensbeschouwelijke reflectie op emoties en identiteitsontwikkeling...)

Een schoolteam moet zich eerst thuis voelen in het gezamenlijke projectwerk vooraleer moeilijke of gevoelige thema's aan te spreken. Eens alle actoren het reilen en zeilen van een ILC-project beter onder de knie hebben, kunnen ook moeilijke en gevoelige thema's behandeld worden.

Het is vooral de 'drietrapsvorm' (cf. antwoord op vraag 3.1.) die het verband met de eigen levensbeschouwing onderhoudt en versterkt.

Bij ILC en ILD is altijd terugkoppeling voorzien in de eigen levensbeschouwing.

3.6. terugblikkend op 10 jaar ILC, wat is de evaluatie? Leidt ILC tot meer en een betere dialoog? Is opgelegde dialoog ook een waarachtige dialoog?

Wij menen van wel, maar beschikken niet over vergelijkende onderzoeksgegevens hieromtrent. Directies van scholen met een heel divers publiek laten zich doorgaans zeer lovend uit over de samenwerking (ILC, ILS, ILD) tussen de verschillende levensbeschouwingen op school: https://www.gva.be/cnt/dmf20220828_95163685?fbclid=IwAROG098NJH6G5g6uJHO2X0ONSHjjq_MuZ1hFRNHNHV7OTIlek4Da01Io60. Tijdens klasbezoeken en ook in de media lezen wij dat er directies zijn die de waarde ervan weten te appreciëren en aan te wenden om potentiële conflictsituaties op school (al dan niet het gevolg van lokale of buitenlandse samenlevingsproblemen) te ontzenuwen. Je kunt jezelf de vraag stellen hoe (chaotisch en ongeorganiseerd) dat laatste zou verlopen op een school zonder leerkrachten levensbeschouwing...

Ook in het BaO wordt de zin van goede ILC-projecten vaker zichtbaar en groeit de appreciatie van de directie en de ouders in sommige scholen. Daar waar er een negatieve sfeer hangt rond de LBV zal dit minder het geval zijn. De levensbeschouwelijke geletterdheid bij de leerlingen neemt wel toe (vastgesteld tijdens inspectiebezoeken: klasbezoeken & DODO's).

3.7. hoe motiveer je leerlingen om x-aantal lestijden met elkaar in dialoog te treden?

De inspectie heeft een participatie-instrument ontwikkeld om alle verschillende actoren aan het ILC-project deel te laten nemen, waarin er veel aandacht wordt besteed aan participatiemogelijkheden voor de leerlingen over alle projectfasen heen. Hierdoor (o.a. door de selectie van het thema bijvoorbeeld of de evaluatievormen gezamenlijk af te spreken) verhoogt de motivatie bij de leerlingen.

Daarnaast kan de motivatie worden bevorderd, door ervoor te zorgen dat de leerlingen leerplezier beleven aan het onderwerp. In het SO kan dit makkelijk door ILC geregeld te koppelen aan identiteit. Alle jongeren zijn immers zoekende naar hun identiteit of trots op bepaalde aspecten daarvan. Dat kunnen delen of leren van de andere (ook wat zij zeker niet willen voor zichzelf) in een respectvolle dialoog kan een bevredigende factor worden in het opgroeien.

In het BaO vertrekt men vanuit de leefwereld van het kind en wordt met de leerlingen onderzocht wat ons met de anderen verbindt. Zo is er meteen interesse in het onderwerp waardoor het luisteren naar de ander makkelijker verloopt.

3.8. verzetten ouders zich niet tegen het bezoek aan geloofshuizen van een andere levensbeschouwing? Zijn de extramurale bezoeken, vanuit praktisch oogpunt, wel de beste aanpak van ILC (tijdsintensief, weegt op de schoolorganisatie, extra planlast etc.)?

Het gebeurt hoogst zelden dat ouders zich verzetten tegen het bezoek aan levensbeschouwelijke huizen van een andere levensbeschouwing omdat hier vooraf duidelijke afspraken over gemaakt worden en ILC intussen behoorlijk ingeburgerd zijn. Het is niet de bedoeling dat er wordt deelgenomen aan geloofspraktijken, bv. bidden of bidhouding aannemen. Uitstappen kunnen een mogelijk ILC-project zijn, maar de meeste ILC-projecten worden op school georganiseerd, zoals dit ook uit onze databanken van ingerichte projecten blijkt.

3.9. Komt het vaak voor dat leerkrachten LBV niet willen participeren aan ILC? Hoe gaan we hiermee om?

Het gebeurt zelden dat een leerkracht LBV weigerde mee te werken aan een project betreffende ILC. ILC is verplicht en alle leerkrachten LBV weten dit.

In onze ervaring doen alle aanwezige LBV-leerkrachten mee. Ze worden via hun respectieve inspecteurs constant aangemoedigd, o.a. via studiedagen en personeelsevaluaties, om actief eraan deel te nemen, zowel bij de planning als bij de uitvoering. Dat er in elk team trekkers en volgers zijn is vanzelfsprekend.

Leerkrachten LBV die weigeren mee te werken aan een ILC worden hierop aangesproken door hun inspecteur-adviseur.

Veel leerkrachten geven aan dat er hechte vriendschappen en een zeer groot respect ontstaan tussen collega's LBV. Dit merken ook de leerlingen.